

הצעת התיקון לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות עמדת המרכז הישראלי לאפוטרופוסות – הקרן לטיפול בחסויים

המרכז הישראלי לאפוטרופוסות – הקרן לטיפול בחסויים, שהינו תאגיד האפוטרופוסות הגדול והוותיק בישראל, מברך על היוזמה לתיקון חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופוסות, המבקש לאזן בין האחריות החברתית והמוסרית של המדינה בהגנה על אנשים הזקוקים לכך, ואינם יכולים או מסוגלים לדאוג לעצמם ולצרכיהם, לבין זכותו של היחיד לאוטונומיה, לעצמאות, לבחירה ולשמירה על כבודו.

המרכז הישראלי לאפוטרופוסות רואה ביוזמה זו צעד חיוני, חשוב ונדרש, בהצבתו של האדם במרכז, ולא מוגבלותו. עובדי המרכז הישראלי לאפוטרופוסות מחויבים לפעול בדרך זו, תוך שיתוף החסוי בתהליך קבלת ההחלטות, מתן הסבר באשר לסיכונים ולסיכויים שבכל החלטה ובניסיון לצמצם, ככל שניתן, את ההגבלה על חופש הבחירה. בהצעה לתיקון החוק ניתנת לאדם האפשרות לתת הנחיות מקדימות, דבר אשר יסייע לתאגיד אפוטרופוסות אשר אין לו הכרות מוקדמת עם החסוי ובמצבים בהם אין החסוי יכול עוד להיות שותף להחלטות המתקבלות בעניינו, ואין הוא יכול עוד לבטא רצונותיו, לקבל החלטות המבקשות לפעול על-פי רצונותיו, שאיפותיו, אמונתו והעדפותיו, בדרך הקרובה ביותר לתפיסת עולמו.

החוק המוצע משקף את הגישות ההומניות ביחסה של החברה לאנשים עם מוגבלויות וחסרי ישע, ומחזקת את מעמדם של חסויים בישראל ובשמירת כבודם וזכויותיהם, כפי שבא לידי ביטוי גם באמנת האר"ם, המתייחסת לאנשים עם מוגבלויות ומגילת זכויות האדם, שאחד העקרונות המנחים בה הוא הקמת תאגיד אפוטרופוסות ציבורי, שנועד להגן ולפרוס רשת ביטחון גם לאוכלוסיות המוחלשות ביותר וחסרות הישע, ללא הבדל דת, גזע, לאום או מצב סוציו-אקונומי.

חובתה של המדינה להכיר בחשיבות קיומו של תאגיד אפוטרופוסות ציבורי, אף באמצעות חקיקה, על מנת להבטיח שירות כזה לכל נפש, גם לאוכלוסיית מיעוטי היכולת, שיזכו להגנה דומה, בחסות המדינה ובמימונה.

אף שייפוי הכוח המתמשך, על פי ההצעה לתיקון החוק, נבדל מהאפוטרופוסות, בכך שהוא תוצאה של רצון חופשי של אדם בעת שהוא בעל כשירות, הרי שברגע שייפוי הכוח המתמשך נכנס לתוקף, בעת שאדם מאבד את כשירותו ואין ביכולתו לפקח על מיופה הכוח, פעילותם ואחריותם של מיופי הכוח המתמשך משמשת על פי הצעת תיקון החוק, כחלופה לאפוטרופוסות, יש להחיל עליהם כללים ותבחינים, לרבות פיקוח ובקרה על פעילותם וכשירותם למלא את תפקידם כמיופי כוח בייפוי כוח מתמשך.

- נדרש למנוע השארת פתח כלשהו לניצול לרעה של מנגנון ייפוי הכוח המתמשך ולקבוע מנגנוני פיקוח ובקרה, כולל הקמת מאגר רישום. בהיעדר פיקוח ובקרה עלול להיעשות שימוש לרעה בייפוי הכוח המתמשך, תוך מעילה באמון הממנה.
- להבדיל מהליך מינוי אפוטרופוס, הליך בו מעורבים גורמי מקצוע ורשויות מקצועיות ברשויות המקומיות ובמשלה, וההחלטה הסופית הינה באישור בית משפט, הבוחן את התאמתו של המתמנה לתפקיד, הרי במתן ייפוי כוח מתמשך, הממנה בלבד הוא הקובע את מידת התאמתו של המועמד לתפקיד ואין כל בקרה על כשירותו או התאמתו לתפקיד ואולי גם קיומם של מצבים שיש בהם ניגוד אינטרסים אפשרי.
- הליך מינוי מיופה כוח מתמשך אינו שקוף ואין כל דרך לוודא כי אכן ייפוי הכוח המתמשך נעשה מרצון חופשי, נטול השפעה בלתי הוגנת והבנה מלאה של השלכותיו החוקיות ובהיות הממנה כשיר דיו להגיע להחלטה ברורה באשר לזהות מיופה הכוח בייפוי כוח מתמשך.

לאור תפקידו הציבורי של המרכז הישראלי לאפוטרופסות - הקרן לטיפול בחסויים; המספר הגדול של החסויים שבטיפולו; והניסיון המעשי הרב שצבר לאורך השנים (מאז 1977) - אנו רואים זכות, ואף חובה, להאיר ולחדד נקודות וסעיפים שונים בהצעת החוק:

הניסיון המצטבר של המרכז הישראלי לאפוטרופסות מעיד על מקרים הולכים ומתרבים של ניצול לרעה של ייפוי כוח הניתנים כבר היום: בני משפחה ומי שהיו חבריו, מכריו, או כאלה החושקים בכספו של האדם, מתמנים כמופי כוח בחשבוננו, מתוך מטרה לסייע לו, כשבפועל הם חושקים בכספו, וטובתו אינה בראש מעייניהם. לעיתים, בעת שמצבו מתדרדר הם מנצלים לרעה את האמון שהוא נותן או נתן בהם, משתלטים על נכסיו לצורכיהם ומנהלים את חייו באופן הפוגע בזכויותיו ובחירותיו הבסיסיות. אין להתעלם גם מכך שכאשר בן או יורש אחר משמש מיופה כוח גם בייפוי כוח מתמשך, ובמיוחד אם הוא אינו בעל אמצעים, ולו או למשפחתו יש צרכים מיוחדים, הוא נמצא בניגוד עניינים אינהרנטי בקשר לרכושו ועזבונו הפוטנציאלי של הממנה, והוא עלול להתפתות להעדיף את טובתו או טובת בני משפחתו הצעירים, על פני טובת הממנה ולקחת מרכושו של ממנה, לצרכיו, עוד בחיי הממנה, או לחסוך בהוצאות לטובת הממנה, כדי לשמר את הירושה.

כמו כן, קיים חשש שעורכי דין ובעלי אינטרסים שונים ייזמו פעולות לאיתור אנשים פוטנציאליים בעלי אמצעים, בעיקר עריריים, כדי לקבל מהם ייפוי כוח מתמשך. אנשים, חסרי אמצעים, או כאלה הזקוקים למינוי אפוטרופוס והינם קשי טיפול – יתקשו למנות מיופה כוח בייפוי כוח מתמשך.

מקרים נבדלים:

עם מינויו של המרכז הישראלי לאפוטרופסות על-ידי בית המשפט (מינוי זמני שהפך למינוי קבע):

- ✓ המרכז החל באיתור בית אבות, שיתאים לצרכיה, בו דיירים הדוברים בשפתה ותוכל לגדל בעלי-חיים, אליהם היא כה קשורה.
- ✓ לאחר מאמצים אותר עבורה מקום בבית אבות באחד מהקיבוצים בדרום, בו אחדים מהדיירים והצוות דוברים בשפתה. היא נהנית מאווירה כפרית ומקרבה לחיות, אותן היא כה אוהבת.
- ✓ המרכז פעל לעשות שימוש נכון בהכנסותיה לצרכיה הבסיסיים. בין השאר רכש עבורה מחשב נייד ובכך לחדש את הקשר עם אחותה בחר'ל, עימה היא משוחחת ב"סקיפ".
- ✓ נציגת המרכז מבקרת את החסויה בקביעות, רוכשת לה ביגוד בהתאם לעונה וחידשה את הקשר של חברותיה עימה.
- ✓ המרכז פועל לאיסוף מסמכים ועדויות על ההזנחה הקשה של החסויה בביתה, כולל שיחות עם שכנים וחברים.
- ✓ המרכז הגיש באמצעות היועצים המשפטיים שלו תביעה כנגד התלמיד לשעבר בשם החסויה להשבת הכספים שגזל ממנה ולביטול העברת הנכס אליו.

קשישה בת 77 ממנה תלמידה לשעבר למיופה כוח:

חסויה, שהייתה מורה לאנגלית בבית ספר יסודי, נתנה לאחד מתלמידיה לשעבר, בהגיעו לגיל 18, ייפוי כוח כללי, באמצעותו ניהל את חשבונות הבנק שלה. הוא שיכן אותה באחד מבתי האבות בדרום הארץ, בו איש מהדיירים לא דובר בשפתה (אנגלית); לא רכש עבורה דברים בסיסיים, כמו ביגוד ומחשב נייד, באמצעותה תוכל להתכתב עם אחותה בחר'ל (למרות בקשתה ובקשת הצוות); רוקן את חשבון הבנק שלה ובהמשך העביר על שמו, ללא תמורה, נכס בישוב קהילתי יוקרתי, שהיה בבעלותה. החסויה טענה כי היא חשה כאסירה בבית כלא. הוא ביקש מבית המשפט להתמנות כאפוטרופוס שלה. בזכות חברה טובה, שהתדפקה על דלתות בית המשפט וטענה לניצול על-ידי התלמיד לשעבר, החליט בית המשפט למנות את המרכז הישראלי לאפוטרופסות-הקרן לטיפול בחסויים.

עם מינוי המרכז הישראלי לאפוטרופוסות הוגשה בקשה לבית המשפט למתן פסק דין שיצהיר כי עסקת המכר שנחתמה בין החסוי לעורך הדין מבוטלת ויש למחוק בלשכת רישום המקרקעין את הערת האזהרה, שנרשמה לטובת עורך הדין. לכתב התביעה צורפו כמשיבים רשם המקרקעין ומנהל מיסוי המקרקעין. לאחר קבלת הפסיקה מבית המשפט לענייני משפחה הוסרה הערת האזהרה.

יצוין, כי לחסוי לא הייתה יתרה מתאימה בחשבוננו למימון ההליכים המשפטיים, שמומנו כולם בעלו של כ-18,000 שקל מתקציב המרכז הישראלי לאפוטרופוסות.

בעזרת המרכז הישראלי לאפוטרופוסות נמצאו מספר מקורות מימון להגדלת הכנסותיו של החסוי ולהמשך שהייתו בביתו, בסיוע מטפלת זרה, המטפלת בו במסירות רבה.

החסוי שולב במועדונית "יד שרה" ומגיע לפעילויות מספר פעמים בשבוע בהנאה גדולה, הוא מעורב ופעיל בחיי הקהילה, באמצעות בית הכנסת, הסמוך למקום מגוריו. חברי עמותת בית הכנסת נמצאים עימו בקשר רציף, תומכים בו ומלווים אותם כנדרש. הם אף שותפים אמיתיים לדיונים בענייניו ובהחלטות המתקבלות.

בסיוע ובתיאום המרכז הישראלי לאפוטרופוסות, התגייסה עמותת בית הכנסת לעזרה לחסוי במצבים בלתי צפויים, המצריכים הוצאה כספית שאינה מתוכננת מראש, לדוגמה, תיקון מקרר, רכישת מכונת כביסה וכדומה והן בחופשות של המטפלת, במהלכן עובר החסוי לשהייה בנופשן הכרוך בהוצאות כספיות חריגות.

עירי, בן 65 הסובל מפיגור שכלי גבולי, בנוסף לנזק מוחי בעקבות אירוע מוחי, מרותק לכסא גלגלים, אינו שולט על הסוגרים ומתגורר בקהילה, בדירה שבעלותו, עם מטפלת זרה צמודה.

בעקבות דיווח שהגיע למחלקת הרווחה, כי האיש "מכר" את דירתו לעורך דין, אותו הוא מכיר מבית הכנסת בו הוא מתפלל, מונה המרכז הישראלי לאפוטרופוסות כאפוטרופוס עליו.

מתברר כי עורך הדין שימש כמופה הכוח של החסוי. במסגרת המינוי רשם הערת אזהרה לטובתו בלשכת רישום המקרקעין וביקש להעביר את הדירה לרשותו. החסוי לא קיבל כל תקבול בגין עסקה זו. בנוסף, לקח עורך הדין, בשמו של החסוי, הלוואה של כ-20,000 שקל מהבנק, ששימשה לדבריו לשיפוץ הדירה והתאמתה לצרכיו.

החסוי עצמו התנגד למינוי המרכז, וביקש שעורך הדין ימונה כאפוטרופוס שלו. בדיונים בבית המשפט התנגד העו"ד למינוי המרכז כאפוטרופוס וטען כי החסוי אינו זקוק לאפוטרופוס. לאור זאת אף הגיש בג"צ, שנדחה, והדיון הוחזר לבית המשפט לענייני משפחה.

לאור חוות דעת פסיכיאטרית, שצורפה מטעם היועמ"ש, קבעה שופטת בית המשפט לענייני משפחה, כי החסוי ייבדק על-ידי פסיכיאטר מומחה מטעם ביהמ"ש, במימון עורך הדין. מאחר ובשני הדיונים הבאים לא הוגשה חוות הדעת המתבקשת ע"י עורך הדין, החליט בית המשפט למנות באופן קבוע את המרכז הישראלי לאפוטרופוסות במינוי קבוע כאפוטרופוס לחסוי. בעקבות ההחלטה ניק עורך הדין כל מגע עם החסוי.

למקרים מצערים שכאלה, על אף ריבויים בפועל, אין התייחסות, עד כי קיים חשש מהותי כי היעדר חובות דיווח תקופתי לאפוטרופוס הכללי, היעדר צורך בקבלת הוראות או אישור מבית משפט לפעולות מסוימות וכדומה, יאפשרו למקרים אלה להתרחש באין מפריע, עד לגילויים המאוחר, בשל ערנות מקרית של גורם שלישי כלשהו, או אף מבלי שאלה ייוודעו לעולם.

✚ מיופה הכוח בייפוי כוח מתמשך, יכול לקבל החלטות בשם הממנה (אם הוסמך לכך במפורש) ביחס לשורה של מקרים, אשר לגביהם נדרש אפוטרופוס לפנות לבית משפט ולקבל אישורו טרם ביצועו, ובהם: אישור לביצוע פעולה בדירת מגורים של הממנה; אישור להשכרת דירת המגורים של הממנה; אישור לתת מתנות, זולת מתנות ותרומות הניתנות לפי הנהוג בנסיבות העניין ואישור לתת הסכמה לאשפוז פסיכיאטרי.

קיים קושי מעשי בקביעת גדר סמכויות מיופה הכוח בייפוי כוח מתמשך ל"עניינים אישיים" ול"ענייני רכוש", שכן במקרים רבים ההחלטה הנוגעת לענייני רכוש כרוכה באופן הדוק ובלתי ניתן להפרדה בקבלת החלטה הנוגעת לעניינים אישיים (החלטות רפואיות וכדומה) ולהיפך.

ההיתכנות הכלכלית להחלטות הקשורות לגוף:

מתעורר קושי ממשי בקביעת סמכויות מיופה הכוח לקבל החלטה, למשל, בעת שחסי נזקק להשגחה מלאה: ההחלטה אם להשאירו בבית או להעבירו למסגרת חוץ ביתית, תלויה ביכולתו הכספית. בעת שנדרש טיפול רפואי יקר, שאינו בסל הבריאות, מדובר מצד אחד, בהחלטה בדבר הטיפול הרפואי, אשר יינתן או לא יינתן לממנה – החלטה אשר נוגעת לענייניו האישיים באופן מובהק, ומנגד, היא כרוכה בהחלטה רכושית מובהקת, שלמעשה תכריע לגבי האפשרות לקבלה. החלטה הדורשת לעיתים מכירת נכס, או פדיון תוכניות חסכון. הרצון לאפשר צמצום ייפוי הכוח גם לסוגי עניינים בתוך כל תחום עניינים, בשאיפה לכבד את רצונו של אדם, עלולה ליצור מצבים ואילוצים, שהממנה, מטבע הדברים, לא יכול היה לחזות מראש, ובכך בפועל הדבר עלול לשתק את אפשרויות הפעולה על-פי ייפוי הכוח. מתן מספר ייפוי כוח לעניינים שונים יכול אף להביא למחלוקות ביניהם, בדבר גודל סמכותו של כל מיופה כוח, לרבות נפילת עניינים שונים "בין הכיסאות" והיעדר מענה אמיתי ומלא לצרכי הממנה, בעת שיהיה נזקק לאדם שיחליט ויפעל במקומו ועבורו.

על-פי ניסיונו של המרכז הישראלי לאפוטרופסות, הותרת הכשרות משפטית (שאינה מוגבלת לדברים קטני ערך) בידי מי שאינו מסוגל להבין ולקבל החלטות בעניין, מובילה למצבים קשים שבהם חרף מצבו הלקוי של הממנה, הוא ממשיך לפעול בענייניו ונותן התחייבויות שבהן אינו מסוגל לעמוד. בנסיבות אלה, יהיה במקרים רבים קשה מאוד, ולעיתים אף בלתי אפשרי, לעקוב אחר ההתחייבויות שיוצר הממנה ושיגרמו לנזק בלתי הפיך וחמור לממנה.

המרכז הישראלי לאפוטרופסות רואה בעייתיות רבה במנגנון ה"כניסה לתוקף" של ייפוי הכוח המתמשך הקבוע, שכן במקרים רבים המעבר של אדם ממצב של כשירות למצב של היעדר כשירות איננו ברור וחד משמעי. במקרים רבים, מצב הממנה משתנה לפרקים ונע בין מצב של כשירות למצב של היעדר כשירות וחוזר חלילה, כך שברגע נתון לא ניתן לדעת, הלכה למעשה, האם ייפוי הכוח המתמשך נמצא בתוקף אם לאו. (תקופת המינוי לאפוטרופוס חדה וברורה, הן לעניין מועד תחילתה והן לעניין מועד סיומה). כמו כן, אין כל קריטריונים או הגבלות על שכר הטרחה שיוכל מיופה הכוח לגבות מהממנה, עבור מילוי תפקידו, ומועד תחילת קבלת שכר הטרחה עבור ייפוי הכוח. הדבר עלול להותיר פרצה רחבה למיופה כוח בייפוי כוח מתמשך, אשר ירצה לנצל לרעה את התפקיד שניתן לו ויוכל לעשוק את הממנה באמצעות גביית כספים בשיעורים גבוהים, בעת שהממנה יהיה חסר יכולת להבחין בכך או למנוע זאת.

מחיקתו של הסעיף המסמך את האפוטרופוס הכללי להתמנות כאפוטרופוס על חסויים, בלי מתן חלופה אחרת שמקרים שבהם אין גורם המוכן ומסוגל לקבל על עצמו את תפקיד האפוטרופוס לחסוי, עלול ליצור מצב משפטי בעייתי, שבו חסויים מסוימים עלולים להיות ללא כל מענה. על המדינה לתת פתרון למקרים חריגים אלה, כאשר בית המשפט אינו מוצא גם אדם אחר אשר יכול ומסכים להתמנות כאפוטרופוס לאותם חסויים.

במקרים רבים מאוד ה"חיים חזקים מכולנו" ולא קיימת אפשרות מעשית לצפות את צרכי האדם ואת הנסיבות והתנאים שישררו במועד עתידי שבו מיופה הכוח יידרש לפעול. כך, לעיתים, הנחיות שנתן ממנה בעבר אינן ניתנות לביצוע, או שאינן רלוונטיות עוד. לעיתים ההנחיות שנתן הממנה לא ישרתו כנדרש את טובת הממנה, על אף שהן כן ניתנות לביצוע, זאת נוכח שינוי נסיבות שאותו הממנה לא צפה בעת מתן ההנחיה, וניתן להניח כי לו הממונה היה כשיר לקבל החלטות במועד העתידי, הוא היה מקבל החלטה אחרת ושונה מההנחיה שנתן בעבר. כך יימצא שהנחיות הממנה כובלות את ידיו של מיופה הכוח ומחייבת אותו לפעול באופן המנוגד לטובתו של הממנה ולהגשמת רצונו האמיתי.

טבלת השוואה - יפוי כוח מתמשך אל מול אפוטרופוסות

אפוטרופוס	יפוי כוח מתמשך	
הצורך במינוי אפוטרופוס נקבע בכפוף לתעודה רפואית של רופא מומחה, ועדת אבחון של השירות להצליח מושגות שכלית המשרד הרווחה, חקירה ותסקיר של צו"ס פקיד סעד לסדרי דין משירותי הרווחה או צו"ס ממוסדות והתי אבות, חוות דעת ואישור היוצאים של משרד הרווחה וההחלטת בית משפט למשפחה.	צו"ד הלבד ובכלים הלתי מקצועיים קובע האם הממנה פועל מרצון חופשי ומדעת.	1. כשירות הממנה
* ביחד עם החובה לשמוע את צמדת החסוי וככל שיכול להשמיץ צמדתו כאשר לזהות הממנה. לזהות הממנה נבחנת מט צ"י זכרמי מקצוע ובית המשפט, כמפורט בסעיף 1.	יהממנה הלבד הוא הקובע את התאמת המוצמד לשם כמיופה כוחו לנהל צניינו ופעניינוי להט נתן יפוי הכוח המתמשך. באין שקיפות יתכנו מצבים של מתן יפוי כוח מתמשך תחת השפעה הלתי הוגנת ולהצלי אינטרסים זרים אשר אינם פועלים לטובת הממנה.	2. בחינת הממנה המוצמד לתפקיד.
להות האפוטרופוס והתאמתו לתפקיד נבחנת בזמן אמת.	יקביעת הממנה כאשר לזהות הממנה אינה יכולה לצפות נסיבות צמדייות אשר לו צפה אותן לא היה מייפה את כוחו של הממנה. לא ניתן לוודא את כשירותו והתאמתו לתפקיד, של הממנה למלא את תפקיד מיופה הכוח בייפוי כוח מתמשך בזמן אמת.	3. פיקוח ובקרה על הממנה
פיקוח ובקרה של האפוטרופוס הכללי ושירותי הרווחה. השט פרטה וד"ח צנינוי וכספי, של האפוטרופוס, כל שנה.	הצדר פיקוח ובקרה ואפשרות ניצול לרעה של יפוי הכוח.	3. פיקוח ובקרה על הממנה
לאפוטרופוס קיימת החובה לאשר פעולות כגון: מכירת נכס, רכישת נכס, נתינת מתנות ופעולות בניסוד לרצון החסוי הבית המשפט. בנוסף לתאגדי אפוטרופוסות קיימת תשתית של יוצרים המסייעים בקבלת החלטות באופן שוטף (יוצרים משפטיים, כלכליים, רפואיים)	הממנה בייפוי כוח מתמשך יכול להצצ שורה של פעולות וללא צורך באישורן הבית המשפט וללא כל פיקוח או זרם מקצועי מסייע.	4. פעולות של הממנה
מינוי אפוטרופוס רק בכפוף לתעודה רפואית הקובעת כי האדם אינו יכול עוד לקבל החלטות על אופן וואו רכוש ובאישור בית משפט, כמפורט בסעיף 1 לעיל הטבלה.	אין הצדרה ברורה כאשר למוצד כניסת יפוי הכוח לתוקף, מי הקובע כי הממנה אינו כשיר עוד להפועל פענינוי להט נתן יפוי הכוח.	5. מוצד "כניסה לתוקף" של פעילות הממנה
אפוטרופוס חייב לשמוע צמדת החסוי ולהתחשב ברצונו וככל שיכול להביע צמדתו.	בהצדר פיקוח לא ניתן לוודא כי הממנה פועל בהתאם לרצונו של הממנה.	6. רצון הממנה

לסיכום:

1. ההגנה על שלומם הגופני, הנפשי והכלכלי של זקנים, אנשים עם מוגבלויות וקטינים ללא עורך משפחתי החיים בקרבנו, מחייבת מדיניות ממשלתית כוללת, אשר תאפשר לתאגידי אפוטרופסות ציבוריים לפעול כראוי, למימוש זכויות וצדק חברתי בעבור כל אדם הזקוק לשירותי אפוטרופסות במדינת ישראל.
2. המצב הקיים היום, של פיצול הרגולציה בין הגוף והרכוש (משרדי המשפטים והרווחה) הנו בעייתי ומחייב את המדינה לפעול להקמת רשות ממשלתית אחת לאפוטרופסות, אשר תפרוס רשת הגנה רגולטיבית על גופם כספם ורכושם של החסויים. על המדינה להרחיב עוד יותר את הרגולציה והפיקוח על כל מי שמתמנה להגן על זכויותיהם וצרכיהם, הגופניים, הכספיים והרכושיים, של אנשים חסרי הגנה וחסרי ישע.
3. על המדינה לעגן בחקיקה או בתקנות, מימון ממשלתי לעלות שירותי אפוטרופסות באמצעות תאגיד ציבורי. מימון ממשלתי לתאגיד אפוטרופוס ציבורי יאפשר להבטיח את כמות השירות ואיכותו לחסויים, פיתוח תכונות הכשרה והדרכה להבטחת מתן השירות ע"י צוות מיומן ומקצועי. כיום, אין תאגידי האפוטרופסות מקבלים כל מימון ממשלתי. על הממשלה לקבוע תמחור, תקצוב ומימון ריאלי של סל השירותים ההכרחי למען החסויים.
4. על המדינה לפעול ככל שניתן להגן על ההון האנושי העוסק ימים כלילות, להגן על צרכיהם וזכויותיהם של אנשים חסרי הגנה וחסרי ישע. בבחינת, "מי יציל את המציל".